

dvouprvkové sloučeniny

dvouprvkové sloučeniny se skládají z atomů dvou různých prvků

- Oxidy- sloučeniny kyslíku s dalším prvkem
- Sulfidy- sloučeniny síry s dalším prvkem (sulfid zinečnatý)
- Halogenidy- sloučeniny halogenu s dalším prvkem (chlorid sodný)

Úvod do názvosloví chemických sloučenin

Jsou zapisovány značkami obou prvků a pořadí je opačné než ve vzorci

Jednotlivé atomy ve sloučenině mají oxidační číslo. To vyjadřuje pomyslný, náboj který by Atom získal pro štěpení molekuly. Oxidační číslo může být kladné nebo záporné. Sloučené i nesloučené atomy téhož prvku mají oxidační číslo rovno nule.

Oxidační číslo zapisujeme římskými číslicemi ke značkám prvků ve sloučenině v pravo nahoru

Součet oxidačních čísel ve sloučenině je vždy roven nule

Ke každému kladnému oxidačnímu číslu je přiřazeno zakončení přídatného jména v názvu sloučeniny

Oxidační čísla a koncovky	
I	-ný
II	-natý
III	-itý
IV	-ičitý
V	-ečný, -ičný
VI	-ový
VII	-istý
VIII	-ičelý

Nejvyšší možné oxidační číslo prvku je číslo skupiny prvku PSP

Halogenidy

Dvouprvkové sloučeniny halogenu (fluor, chlor, brom, jod atd.)

Podstatné jméno je vždy zakončeno-id (fluorid, bromid)- halogeny mají vždy oxidační číslo -1

Chlorid železitý
FeCl
Železitý- Fe ^{III}
Chlorid-Cl ⁻¹
Fe ^{III} Cl ⁻¹
Fe ₁ Cl ₃
FeCl ₃
CaF ₂
Ca ₁ F ₂
Ca ^{II} F ⁻¹
F ⁻¹ -fluorid
Ca ^{II} -vápenatý
Fluorid vápenatý

Prvek sloučený s halogenem má vždy kladné oxidační číslo

Součet oxidačních čísel všech atomů v molekule je roven nule

Chlorid sodný (NaCl)

Výskyt: sůl kamenná, mořská voda 2,7% NaCl

Vlastnosti: bílá, krystalická látka, slané chuti, rozpustná ve vodě

Využití: kuchyňská sůl, konzervování masa a zeleniny, výroba chlóru

Oxidy

Podstatné jméno oxid+ přídavné jméno (oxid sírový)

Kyslík má v oxidech vždy oxidační číslo -II

V případě že jsou obě oxidační čísla dělitelná dvěma provedeme krácení

Oxid uhličitý (CO₂)

Výskyt: ve vzduchu, vzniká při dokonalém spalování paliv (uhlí, zemní plyn), kvašení ovocné šťávy

Vlastnosti: bezbarvý, nedýchatelný, nehořlavý, málo rozpustný ve vodě, těžší než vzduch

Využití: chladicí látka, pevný stav suchý led, sycené nápoje, hasící přístroje, přepravuje se v černě značených černých lahvích

Oxid uhelnatý (CO)

Výskyt: nedokonalé spalování uhlíku za nedostatečného přístupu vzduchu, cigaretový kouř, spalovací motory aut

Vlastnosti: prudce jedovatý, bezbarvý, bez zápachu

Využití: je složkou paliv vyráběných z uhlí (vodní plyn a generátorový plyn)

Oxid siřičitý (SO₂)

Výskyt: vzniká hořením síry, spalováním méně kvalitního paliva (uhlí 2% síry, topný olej 2,8% síry)

Vlastnosti: bezbarvý, nehořlavý plyn, štiplavý zápach, jedovatý

Využití: výroba kyseliny sírové, celulóza, k bělení (bavlna, sláma), dezinfekce (sudů, sklepů, úlů)

Oxid vápenatý (CaO)

Výroba: tepelný rozklad vápence za vysoké teploty

Vlastnosti: bílá pevná látka, silná žíravina, leptá sliznice a pokožku

Využití: ve stavebnictví pálené vápno, po smíchání s vodou hašené vápno, součástí cementu, přísada při výrobě některých kovů a skla

Oxid křemičitý (SiO₂)

Výskyt: nerost křemen, pískovec, písek, žula

Vlastnosti: těžko tavitelná, pevná látka, velmi stálá, odolná vůči kyselinám a vodě

Využití: stavebnictví (malta a beton), k výrobě skla a žáruvzdorných materiálů

Oxid hlinitý (Al₂O₃)

Výskyt: velmi tvrdý nerost korund, šedý smirek, safír (modrý), rubín (červený), bauxit

Využití: smirek se používá jako brusný materiál, bauxit-výroba hliníku, safír a rubín-výroba šperků

Sulfidy

Dvouprvkové sloučeniny síry s kovovým prvkem

Oxidační číslo atomů síry **-II (S^{-II})**

Sulfid olovnatý (PbS)

Výskyt: nerost galenit

Využití: surovina pro získávání olova

Sulfid zinečnatý (ZnS)

Výskyt: nerost sfalerit

Využití: získávání zinku